

Uwe Bressnik a Keith Rowe jsou dva výjimeční umělci s velmi odlišnými původy, uměleckými zázemími a poetikou. Spojuje je především intenzivní zájem o vizuální reprezentaci zvuku a hudby. Oba jsou aktivními hudebními improvizátory, a tudíž jsou si zcela vědomi procesuální povahy zvuku. Ačkoli zachytit efemérní podstatu zvuku ve stálém obraze nebo objektu je vždy riskantní, Bressnik a Rowe to zvládají s poetickým nadhledem. Nabízejí nám hravě a vizuálně přitažlivé asambláže, v nichž obraz a zvuk koexistují v konceptuálním konsenzu. Způsob, jakým oba umělci dosahují této harmonie, se od díla k dílu liší, stejně jako užití prostředky a způsoby reprezentace – vnitřní souvislosti, vnější podoba, klam a iluze, vizuální hříčky nebo asociativní narace. Jejich důmyslný projev vykazuje zjevnou stylovou jednotu, nikdy však neunavuje, nutí nás obrazy pozorně vnímat a zároveň o nich kontemlovat.

Výstava v Domě Gustava Mahlera zahrnuje gramodeskové variace a nadsázky a tiché zvukové objekty Uwe Bressnika, výpravné malby, auto-referenční tisky (potenciální partitury) a závěsné kytarové asambláže Keitha Rowea.

– Jozef Cseres a Georg Weckwerth, kurátoři



Uwe Bressnik Keith Rowe

THE MUSIC BEFORE AND
BEHIND THE OBJECT
HUDBA PŘED
I ZA OBJEKTEM



18. 4. – 23. 6. 2019.

Uwe Bressnik & Keith Rowe,
Collaboration-Work, 1966/2017
AMM Radio © Keith Rowe, rework ©
Uwe Bressnik

Dům Gustava Mahlera, Znojemská 4, Jihlava
otevřeno út-ne 9-12, 12:30-17

www.mahler.cz
facebook.com/mahlerjihlava

Uwe Bressnik (*1961)

je absolventem vídeňské Vysoké školy užitého umění. Typický je pro něj transmediální přístup a konvenční umělecké žánry jako grafika, socha a malba se u něj prolínají s novými medií, hrami či sportem. Od začátku tisíciletí se soustředí také na propojení hudby a umění a pohybuje se jako autodidakt na experimentální a free impro hudební scéně.

Keith Rowe (*1940)

je pionýrem na poli improvizované hry na kytaru a zakládajícím členem legendárního britského tria AMM. V šedesátých letech se po jazzových začátcích své hudební kariéry rozhodl v rámci novoročního předsevzetí kytaru neladit a začal hrát na nástroj položený na stole, čímž otevřel celosvětová stavidla dnes už širokého proudu rozšířených technik hraní na tento nástroj. Protiváhou a zároveň nedílnou součástí jeho abstraktního přístupu k hudbě je spíše konkrétní a jasný výtvarný výraz. Ve svých dílech vychází ze silné tradice popartu, o kterém se často zapomíná, že pochází z Velké Británie a z období, ve kterém Keith Rowe studoval umění.

Jozef Cseres

je slovenský estetik a filozof umění, příležitostně aktivní též jako kurátor a vydavatel. Pod uměleckým jménem HEYeRMEaRS Cseres balancuje na hranicích mezi diskurzivními a nediskurzivními způsoby vyjádření a mezi uměním a hrou, vytvářeje performance, instalace, audio-vizuální koláže a různá intermedia. Žije v Brně.

Georg Weckwerth

je německý nezávislý kurátor, tvůrce výstav a producent se speciálním zaměřením na zvuk a výtvarné umění. Je zakladatel a umělecký ředitel platformy TONSPUR Kunstverein Wien a kurátor permanentního zvukového prostoru TONSPUR_passage v MuseumsQuartier ve Vídni.

O MOŽNOSTI A NEMOŽNOSTI ZVUKU V DÍLECH KEITHA ROWA A UWE BRESSNIKA

Na počátku nebyla nahrávka, jak bychom snad mohli dedukovat z posedlosti Uwe Bressnika vinylem. Na počátku byly zvuky. To samé lze říct o malbách a asamblážích Keitha Rowa – jejich existence by nebyla možná bez zvuků, jež jim předcházely. Bez hluku elektrické kytary, změněné nejrůznějšími objekty i rádiem, by neexistovalo ticho jeho zátiší. Rowe respektuje ticho jako dynamickou znějící strukturu životní praxe v obou svých profesích – jako hudebník i jako výtvarník. Je hluboce přesvědčen, že vše podstatné je doprovázeno zvukem, resp. tichem. V životě i v umění. Tvůrčí akt si vyžaduje poklidné ticho jako výchozí bod. Ticho jestvuje jako neantagonistická podmínka pro zvuk (řeč, gesto, tah, písmo) a zároveň pokaždé navazuje na něco, co znělo před ním nebo s ním „neslyšeně“ souzní dál. Zátiší je tudíž jenom dočasným stavem, kdy idea pozbyla živé eventové formy. Přesto je neoddělitelnou složkou komplexního vyjádření skvělého umělce. Nejenže stálo u zrodu jeho hudby, ale on sám po celou svou hudební dráhu neodložil štětec a při strukturování zvuků zužitkovával vizuální podněty. Roweovy malby a asambláže nejsou pouhé ilustrace, nýbrž adekvátní reprezentace či animace eventualit, většinou zvukových situací či příběhů. Stejně, jako ve své hudbě, kde si pokaždé počínal spíše jako malíř, ani malováním nevytváří Rowe fikce, ale zvýznamňuje a amplifikuje (tj. realizuje) možné procesy. Nabízí nám uvážené kompozice znaků, jejichž konfigurace vizuálně reprezentují předem nebo posléze realizovatelné události. Jsou to stejná intermezza jako zvukové bloky, které Rowe-hudebník indukuje a řetězí ve svých improvizacích, a které předcházely druhé fázi jeho kytarového umění – malířským a asamblážovým zátiším s kytarou.

Na obrazech Uwe Bressnika jsou zvuky reprezentovány zcela odlišným způsobem; umělec na ně neodkazuje skrze živé zvukové události, nýbrž jejich nahrávky. Navíc je reprezentuje v abstraktních prostorových pojmech. Cívíme na drážky vinylové desky, které klamou náš zrak, protože pouze simulují stopy zaznamenaného zvuku. Pravidelné drážky se mění v nepravidelné vrstevnice (resp. hloubnice), transcendující kulatý povrch vinylových desek. Výtvarník jimi stratifikuje prostor kolem událostí, jež jednou upoutaly jeho pozornost. Takováto „audiografie“ odhaluje pouze virtuální události; nelze je realizovat, pouze aktualizovat v umělcově (nebo divákově) mysli. Kreslíce vrstevnice kolem prostoru svého zájmu, Bressnik zachycuje oblast, kde přebývají virtuální bytosti, objekty nebo události. Tyto siločáry závisí od abstraktní hloubky a právě ona určuje míru touhy dobývat říši simulaker. Někdy, např. v cyklu „Bearbeitungen“, je do virtuální krajiny začleněna celá vinylová deska a proměňuje ji na jakýsi „dreamland“. Umělec nás zve do prostorů, které vydráždil, nejsou to však rýhované prostory, jak je definuje Deleuzova a Guattariho nomadologie; jsou spíš hladké, jelikož nejsou kódované (resp. dekodované), nýbrž teritorializované (resp. deteritorializované). Drážky, které na jeho obrazech vidíme, jsou navíc simulované; simulují symptomy hloubky a evokují skrytý zvuk. Rýhované obrazy Uwe Bressnika jsou tudíž jakési pseudopalimpsesty: náš zrak očekává skryté zvuky, ty však nejsou možné, nikdy nebyly a nikdy ani nebudou slyšené. Právě tato nemožnost zvuku odlišuje Bressnikovy obrazy od Roweových maleb a asamblážů. Ale kdoví, jaké překvapení a jaké podobnosti ještě vyjeví spolupráce obou umělců na této výstavě.

– Jozef Cseres